

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6SŽi/19/2013
Identifikačné číslo spisu:	6013200619
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6013200619.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, so sídlom 811 03 Bratislava, Suché Mýto č.19, IČO: 42 268 559, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bardač, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Búdková 4, IČO: 47 243 252, proti žalovanému: Obec Korytárky, so sídlom Korytárky, č. 215, 962 04 Kriváň, IČO: 17 066 905, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Ulianko & Holčík, s.r.o., so sídlom 960 01 Zvolen, Námestie SNP č. 41, IČO: 36 856 517, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného na odvolanie účastníkov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/86/2013-56, zo dňa 19. júna 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/86/2013-56 zo dňa 19. júna 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 23S/86/2013 - 56 zo dňa 19. júna 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. zrušil fiktívne rozhodnutie žalovaného doručené žalobcovi dňa 7. apríla 2013 ako aj prvostupňové rozhodnutie žalovaného doručené žalobcovi dňa 9. marca 2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného postupom podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmal v intenciách čl. 17 ods. 1,5 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd v spojení s čl. 26 ods. 1,5 Ústavy Slovenskej republiky a súčasne v intenciách § 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií v spojení s § 2 ods. 1, s § 3 ods. 1,3, s § 7 ods. 1, s § 14 ods. 1,4, s § 18 ods. 3, s § 19 ods. 3 a s § 22 ods. 1 uvedeného zákona, ktorú právnu úpravu citoval.

Krajský súd konštatoval, že z citovanej právnej úpravy vyplýva, že správny orgán je povinný prijať podanie podpísané zaručeným elektronickým podpisom, zo žiadneho právneho predpisu nevyplyvajú výnimky, v zmysle ktorých by správny orgán mohol neprijať podania urobené účastníkom konania zákonom dovolenej forme, poukazom na závery Ústavného súdu SR vyslovené v náleze sp. zn. III. ÚS 7/07 z 20. decembra 2007 a II. ÚS 150/08 zo dňa 24. júna 2008. V danej súvislosti súčasne konštatoval, že ak má byť naplnené oprávnenie žalobcu podať žiadosť elektrickou poštou, korešponduje tomuto povinnosť žalovaného prijať takéto podanie a vytvoriť technické podmienky na jeho prijatie, z ktorých

dôvodov poukazovanie žalovaného na skutočnosť, že zo žiadneho právneho predpisu mu priamo nevyplýva povinnosť zriadiť elektronickú podateľňu považoval za irelevantnú.

Podľa názoru krajského súdu došlo k porušeniu žiadosti o sprístupnenie informácií, na ktorú žalovaný ako povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosť nereagoval, a keďže žalovaný nereagoval ani na podané odvolanie proti fiktívnemu rozhodnutiu, o ktorom mal povinnosť rozhodnúť do 15 dní od doručenia odvolania, došlo k vzniku fikcie, že odvolací orgán vydal rozhodnutie, ktorým odvolanie zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil (odvolacie fiktívne rozhodnutie).

Krajský súd s poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. - správny poriadok v spojení s § 46 a s § 47 ods. 3 správneho poriadku uviedol, že pokiaľ žalovaný nemienil vyhovieť žiadosti žalobcu o poskytnutie požadovaných informácií, mal rozhodnúť v súlade s § 18 ods. 2 zákona o slobode informácií, ktoré rozhodnutie by obsahovalo náležitosti rozhodnutia podľa § 47 správneho poriadku a dôvody nevyhovenia žiadosti by sa stali podkladom pre argumentácie žalobcu v prípade nesúhlasu s takýmto rozhodnutím.

Krajský súd dospel k záveru, že došlo k vydaniu fiktívneho rozhodnutia, toto rozhodnutie nespĺňa náležitosti riadne odôvodneného rozhodnutia v zmysle § 47 správneho poriadku, a preto je už svojou povahou nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, čo zakladá zákonný dôvod pre zrušenie fiktívneho rozhodnutia v zmysle § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p., z ktorých dôvodov zrušil tak odvolacie fiktívne rozhodnutie ako aj prvostupňové fiktívne rozhodnutie a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Rozhodovanie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p.. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré videl v povahe sporu a v okolnostiach daného prípadu. Prihliadol najmä na skutočnosť, že žalobca požadoval sprístupnenie informácií u 495 obcí len v banskobystrickom kraji takým spôsobom, že obce nie vždy boli schopné v lehote reagovať, pričom žalobca nepreukázal snahu získať požadované informácie aj iným dostupnejším a efektívnejším spôsobom ohľadom všetkých obcí, čo značne spochybnilo skutočný úmysel žalobcu získať požadované informácie a súčasne, že podanie množstva žalôb proti obciam, kde žalobca uplatňuje v každom konaní náhrady trov konania v plnej výške, svedčí o tom, že žalobca mal väčší záujem o priznanie trov konania ako na prístup k požadovaným informáciám. Súčasne krajský súd zohľadnil aj ďalšie skutočnosti týkajúce sa danej veci a pomerov na strane účastníkov konania a to najmä, že u žalobcu ide o hromadné podanie žaloby, v ktorých sa jedná o typovo rovnaké veci, keď po skutkovej a právnej stránke žaloby sú takmer identické, čím je daná i nízka právna zložitosť a časová náročnosť poskytnutých úkonov právnej služby, žaloby sú podané elektronicky, v ktorých sú menené len identifikačné údaje žalovanej strany a sú v nich nepatrné odchýlky, vzhľadom na skutkový stav tej - ktorej obci. Krajský súd mal súčasne za to, že ani právna argumentácia uvedená v žalobe vzhľadom na predmet sporu, nie je obzvlášť náročná a poukazom aj na to, že žaloby sú generované počítačom, nepovažoval uplatnené trovy konania za primerané. V danej súvislosti krajský súd poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej a Českej republiky. Záverom poukázal na právnu úpravu ustanovenú v § 2 O.s.p..

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal odvolanie vo veci samej žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietne. Uplatnil si náhradu trov konania vo výške 161,97 eur.

V dôvodoch odvolania žalovaný poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 14 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám v spojení s § 22 ods. 1 tohto zákona a súčasne poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 19 ods. 1 správneho poriadku uviedol, že pojmy podanie uskutočnené elektronicky a podanie uskutočnené elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom nie sú totožnými, a preto pokiaľ ich prvostupňový súd za totožné považoval, vec nesprávne právne posúdil.

Žalovaný mal za to, že zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť obce mať zriadenú elektronickú podateľňu pre prijímanie podaní a korešpondencie podpísané elektronickým podpisom alebo zaručeným elektronickým podpisom podľa zákona o elektronickom podpise. Poukázal na Národnú koncepciu informatizácie verejnej správy, ako strategický dokument vypracovaný zmysle § 3a zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Súčasne poukázal na to, že o tom, že žalovaný nemá zriadenú elektronickú podateľňu ani nevyužíva ústredný portál ako elektronickú adresu umiestnenia svojej elektronickej

podateľne, sa žalobca mal možnosť dozvedieť napr. na webovom sídle Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci alebo aj na webovom sídle žalovaného.

Podľa názoru žalovaného pokiaľ žalobca požiadal o poskytnutie informácie v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám, pričom tak urobil elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom, nepožiadala o poskytnutie informácie zákonom predpokladanou formou a teda nikdy nezačala plynúť lehota v zmysle § 17 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám, táto potom nikdy márne neuplynula a o podanom odvolaní nebolo potrebné rozhodnúť, keďže sa jednalo o odvolanie proti neexistujúcemu rozhodnutiu, navyiac rovnako podané nie v zákonom predpokladanej forme.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu v časti, týkajúcej sa trov konania, podal odvolanie aj žalobca v zastúpení Advokátskou kanceláriou Bardač, s.r.o... Žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa trov konania zmenil a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 655,11 eur na účet jeho právneho zástupcu, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V dôvodoch odvolania namietal, že nepriznaním náhrady trov konania došlo v podstate k popretiu jeho úspechu v konaní, že bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu a rozhodnutie o trovách bolo nepredvídateľné a nemá podklad vo vykonanom dokazovaní. Tvrdil, že neexistovali dôvody hodné osobitného zreteľa, a výklad súdu nie je eurokomfortný. Vytýkal súdu prvého stupňa, že neaplikoval § 250j ods. 6 O.s.p., čím by získanie informácií, požadovaných žalobcom urýchlil a že svojím rozhodnutím o trovách vytvoril účastníkovi finančnú bariéru v prístupe k spravodlivosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalovaného i žalobcu (ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), bez nariadenia pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre prejednanie odvolaní v merite veci.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia preskúmvaného fiktívneho rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a vrátenia veci mu na ďalšie konanie, tak, že žalobou napadnuté fiktívne rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým fiktívnym rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil v postupe súdu prvého stupňa v rámci preskúmvacieho konania takú vadu, ktorá má za následok nezákonnosť napadnutého prvostupňového rozhodnutia.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je fiktívne rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný rozhodol s konečnou platnosťou o nesprístupnení informácií žiadaných žalobcom podľa ustanovení zákona o slobode informácií.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmvajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods.1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250a O.s.p. žalobca musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúvanie rozhodnutia a postupu vo veciach zdravotného poistenia, sociálneho zabezpečenia vrátane nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia,

štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci a poistenia v nezamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce a garančného fondu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, vo veciach priestupkov a vo veciach azylu a doplnkovej ochrany.

Úlohou krajského súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov §§ 247 a nasl. O.s.p.) preskúmať zákonnosť fiktívneho rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný rozhodol s konečnou platnosťou o nesprístupnení informácií žiadaných žalobcom podľa ustanovení zákona o slobode informácií, a preto pred začatím konania vo veci samej bolo jeho povinnosťou skúmať splnenie zákonných podmienok pre konanie postupom v zmysle § 246c ods.1 O.s.p. v spojení s § 104 O.s.p..

Zo súdneho spisu predloženého krajským súdom odvolací súd zistil, že v mene žalobcu podala na Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 2. mája 2013 žalobu spoločnosť Bardač, s.r.o. advokátska kancelária, s prílohami, avšak súčasťou príloh priložených k žalobe nebolo plnomocenstvo, ktorým žalobca poveril uvedenú advokátsku kanceláriu k podaniu žaloby a k zastupovaniu žalobcu v preskúmvacom konaní.

Zrejme ušlo pozornosti súdu prvého stupňa, že zástupca žalobcu, v žalobe označený, nepredložil v prílohe plnomocenstvo oprávňujúce ho k zastupovaniu žalobcu v preskúmvacom konaní, keď žalobcu resp. zástupcu, ktorý v jeho mene podal žalobu na súd, nevyzval s náležitým poučením, aby v určenej lehote predložil súdu plnú moc, ktorou žalobca splnomocňuje právneho zástupcu na zastupovanie v predmetnom preskúmvacom konaní, a vo veci konal postupom tak, že žalobu doručil žalovanému na vyjadrenie a následne nariadil pojednávanie súdu dňa 19. júna 2013, na ktorom rozhodol v merite veci, rozsudkom napadnutým odvolaniami zo strany účastníkov konania.

Zo spisového materiálu predloženého súdom prvého stupňa teda vyplýva, že napriek uvedenej vade konania súd prvého stupňa pokračoval v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu orgánu verejnej správy podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom konaní zákonodarca predpokladá povinné zastúpenie advokátom právnu úpravou ustanovenou v § 250a O.s.p. a v merite veci rozhodol napadnutým rozsudkom.

Podľa § 250d ods.3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmvania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa postupoval nesprávne, keď advokáta, ktorý podal žalobu v mene žalobcu, nevyzval na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v preskúmvacom konaní, ako zákonnej procesnej podmienky na konanie, pokračoval v ďalšom konaní a dokonca napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci samej, napriek tomu, že plnomocenstvo spoločnosti Bardač, s.r.o. advokátska kancelária, nebolo súdu predložené, a preto neboli splnené zákonné procesné podmienky konania.

Vychádzajúc z vyššie citovanej právnej úpravy ustanovenej v právnej norme § 250d ods.3 O.s.p. súd konanie zastaví, ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a O.s.p.. Povinné zákonné zastúpenie žalobcu ustanovené zákonodarcom v právnej norme § 250a O.s.p. je povinný súd skúmať ako procesnú podmienku konania v priebehu celého preskúmvacieho konania. Nedostatok zastúpenia žalobcu v zmysle § 250a O.s.p. je odstraniteľným nedostatkom podmienky konania v zmysle druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, a preto pokiaľ súd zistí, že žalobca nie je zastúpený v zmysle právnej úpravy ustanovenej v právnej norme § 250a O.s.p. je jeho povinnosťou sa pokúsiť o odstránenie tohto nedostatku výzvou žalobcu na predloženie plnomocenstva advokátom, resp. predloženie dokladov potvrdzujúcich splnenie podmienky zákonodarcom predpokladanej v § 250a O.s.p. s poučením o následkoch zastavenia konania v zmysle § 250d ods.3 O.s.p., pokiaľ uvedený nedostatok neodstráni, k

čomu mu určí primeranú lehotu. Ak žalobca alebo advokát, ktorý v mene žalobcu podal žalobu bez priloženia plnomocenstva oprávňujúceho k zastupovaniu, ako v danom prípade, v určenej lehote napriek výzve a poučenia súdu plnomocenstvo nepredloží, súd v zmysle § 250d ods.3 O.s.p. konanie zastaví.

V danom prípade odvolací súd výzvou zo dňa 28. mája 2014 vyzval žalobcu a aj jeho zástupcu v žalobe označeného, na predloženie originálu plnomocenstva v určenej lehote, avšak doporučená zásielka súdu o doručovaní predmetnej výzvy žalobcovi sa vrátila súdu späť s vyznačením, že adresát alebo zastiňnutý a z potvrdenia o doručovaní predmetnej výzvy Bardač, s.r.o. advokátska kancelária vyplýva, že predmetnú zásielku prevzal splnomocnenec bez náležitého vyznačenia a s nečitateľným podpisom. Žalobca a ani v žalobe označený jeho právny zástupca v odvolacom konaní plnomocenstvo oprávňujúce spoločnosť Bardač, s.r.o., advokátska kancelária k podaniu žaloby a k zastupovaniu v preskúmvacom konaní nepredložili.

Vychádzajúc z uvedeného pokiaľ v preskúmvanej veci súd prvého stupňa v danom prípade konal, dokonca vydal rozhodnutie vo veci samej, napriek tomu, že neboli splnené zákonné procesné podmienky konania spočívajúce v obligatórnom právnom zastúpení žalobcom advokátom, ktorú vadu konania nebolo možné odstrániť ani v odvolacom konaní, ide o také procesné pochybenie majúce za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.

V danej súvislosti senát odvolacieho súdu dáva do pozornosti názor vyslovený Ústavným súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí č. II. ÚS 402/06-10 zo dňa 22. novembra 2006, podľa ktorého „Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu a inú právnu ochranu za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania.“

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods.3, veta druhá O.s.p. v spojení s § 246c ods.1 a s § 221 ods. 1, písm. f/, ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Povinnosťou krajského súdu bude v ďalšom konaní odstrániť nedostatok v zastúpení žalobcu v intenciách názoru odvolacieho súdu a vo veci samej opätovne rozhodnúť. Súd prvého stupňa v novom rozhodnutí opäť rozhodne o náhrade trov konania vrátane o náhrade trov odvolacieho konania (ust. § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.